

रिमझिम rimjhim

'lett regn'

..... HINDI

Romantikk i regnet

India har ikke fire årstider, men tre: den tørre vinteren, den varme sommeren og den våte monsunen. Monsunesongen er assosiert med romantikk, og dette gir seg utslag i at det ofte regner under romantiske møter i Bollywoodfilmer... Monsunen starter etter sommersesongen i India, og sommeren er ofte brennende het. Man vil helst være i fred og ha viften for seg selv. Regnet kommer derfor som en lettelse – naturen våkner til liv, fargene blir klare og det lukter friskt og godt. Man kan også kose seg innendørs med te og samosa, og det er ikke kamp om hvem som skal sitte nærmest luftavkjølingen. Ikke rart romantikken blomstrer!

Språk i India

Språksituasjonen i India, et land med utrolige 1,3 milliarder innbyggere, er kompleks. Det finnes mange språk i India, men akkurat hvor mange er vanskelig å tallfeste, fordi det ikke er så lett å si hva som er et språk og hva som er en dialekt. De to offisielle språkene er hindi og engelsk. Egentlig ville India kvitte seg med engelsk etter at landet ble uavhengig fra Storbritannia i 1947, men det viste seg vanskelig fordi hindi, selv om det snakkes av majoriteten, ikke er et fellesspråk i hele landet, og andre viktige språk hører til en helt annen språkfamilie. Derfor var det praktisk å beholde engelsk som et administrasjons- og utdanningsspråk. I tillegg til disse har India 21 andre språk med en spesiell status, og hver delstat kan også velge et språk for lokal administrasjon.

Skriftsystemet

Skriftsystemet for hindi kalles *devanagari*. Det kommer fra *deva* 'himmelsk, guddommelig' og *nagari* 'by, bolig', altså noe som kommer fra gudenenes bolig. Utviklingen av skriftsystemet, som gjenspeiler uttalen av språket, begynte for ca. to tusen år siden, og på 600-tallet var det i jevnlig bruk. I motsetning til hva vi er vant til fra latinsk skrift, har ikke devanagari store og små bokstaver.

Hindi og urdu

Hindi og urdu er faktisk samme språk. Hindi brukes i India og skrives med skriftsystemet devanagari, fra venstre til høyre, mens urdu brukes i Pakistan og skrives med en persisk-arabisk skrift fra høyre til venstre. Urdu har dessuten en stor andel persisk vokabular, mens hindi henter mye av det formelle og akademiske vokabularet fra sanskrit.

Vokaler henges på konsonanter som diakritiske tegn, derfor ser det ut som i-en kommer foran r-en i *rimjhim*, men den gjør egentlig ikke det – man ser på kombinasjonen som en helhet, som blir *ri-*. Den korte i-en henges på foran konsonanten, mens den lange i-en henges på etter konsonanten. I ordet *hindi* हिन्दी, for eksempel, kan man se at den første i-en er kort og den siste lang.

Sanskrit – avgjørende for språkvitenskapen

Hindi har utviklet seg fra vedisk sanskrit. Sanskrit er et gammelt kulturspråk, brukes i dag som liturgisk språk og snakkes av noen ganske få. Det spesielt stilige med sanskrit er at det er så gammelt – rundt 3500 år. Det er et av de eldste indoeuropeiske språkene, og derfor har det betydd mye for språkvitenskapen. I 1786 ga nemlig William Jones en forelesning der han påpekte at det måtte finnes et felles urspråk for sanskrit, persisk, gresk, latin, keltiske språk og germanske språk som norsk, engelsk og tysk. Dette urspråket ble kalt urindoeuropeisk. Denne oppdagelsen var enormt viktig fordi man nå kunne begynne å studere språkenes felles opphav og språkendringer på en systematisk måte. Så sanskrit er helten i språkvitenskapen!

Kristin Bech, Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk, UiO

Ordfestivalen

UNIVERSITETET
I OSLO